

un substantiu com el nostre *pegat*, i àdhuc un verb com *pegar*, formaven part del lèxic mossàrab del S. de tota Espanya, com ja observà Dozy, *Suppl.* 1, 103a; car en efecte el retrobem en el diccionari de l'àrab granadí per *PAlc.*, escrit *paqqaṭ* (amb *qua* que no té altre fi que marcar la pronúncia postvelar i emfàtica del *qaṭ aràbic*, sense *u*, naturalment): explicant «apegar, encolar, engrudar, juntar apegando», *mupáqqaṭ* «engrudada cosa, encoladurada», *tapqāṭ* «adhesio» (*RMa.*), «pegar soldando, soldadura con plomo»; altrament consta també que *paqqaṭ* ha passat a l'àrab d'Algèria, amb el sentit «coller, unir avec de la colle», pels diccs. magrebins d'Hélot i de Roland; i així mateix, l'altra acc. hispànica de *pegar foc* ha passat també a Algèria com a «allumer» segons els diàlegs de Cherbonneau. — 2 Crec que també en el P. Val. (no en tinc nota). Pots ser no fóra impertinent de comparar-hi el milanès *pissà* o *pizà* 'encendre' derivat de *PICE* 'pega' (Salvioni, *Dial. Mod. Ci. Mil.*, 227). I és colpidora, car difícilment serà casual, la coincidència amb l'alt-pall. «*pissera*: soporte de hierro que antiguamente existía en las casas para poner la *tea* con el fin de alumbrar» (Pol, *V. d'Aneu*, 23), que bé sembla que hágim d'explicar per una base **PICEARIA* derivada en una forma o altra del ll. clàss. *PIX*, *-CIS*: si no és rel·ligable amb el romànic comú *PICE*, podria ser-ho amb l'adjectiu *PICEUS*, -A, 'de pega, apegalós' [Virgili] o amb la seva substantivació *PICEA* 'pi resinós' o 'avet' [Plini].

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *pregunta* (cf. infra), *Font de la Pega*, *pega-dolça*, *pegar*, *pegar-se amb algú*, *pegat* (cf. infra), *pegar-se als pits*, *pegar una mirada*, *pegar foc*, *pegar el Sol en un lloc*, *pegar una bocada*, *pegar crits*, *pegar un gruny*, *pegar-hi*, *pegar en*, *pegar dins/en/la*, *pigar*, *pegat*, *pegadella*, *pegada*, *pegadis*, *pegador*, *pegadura*, *pegaire*, *pegajós*, *pegalós*, *apegalós*, *pegament*, *pegamoi*, *pegat*, *peganya*, *peganyós*, *pegataire*, *pegater*, *pegatera*, *pegó*, *pegom*, *pegomàs*, *pegós*, *pegot*, *pegotejar*, *peguar*, *peguera*, *la Peguera*, *peguisser*, *peguissaire*, *peguissar*, *peguissol*, *peguissot*, *apegar*, *apegadís*, *apegador*, *apegadura*, *apegalís*, *apegament*, *apegatat*, *desapegar-se*, *desapegament*, *desapegable*, *desapego*, *apego*, *empegar*, *portes empegades*, *empegament*, *empegassar*, *empegolat*, *empegotar*, *empeguissat*, *desempegar*, *pega-roques*, *peguntar*, *empeguntar*, *pregunta*, *empeguntarse*, *empeguntament*, *empeguntera*, *empeguntim*, *empeguntó*, *desempeguntar*.

+*Pegella*, *V. pagella* *Pegellida*, *V. pagellida* (*PA-GELL*) *Pegmàtic*, *pegmatita*, *V. pegomàs* (*padellàs*, *PAELLA*) *Pego*, *V. pega* *Pégol*, *pegolera*, *V. pèsol* *Pegollà(r)*, *V. pec*

PEGOLOGIA, compost savi del gr. *πήγη* 'una deu, una font'.

Pegom, *V. pega* (i *pegomàs* *PAELLA*) *Pegorella*, ⁶⁰ *Capcir*.

existència incerta *Pegós*, *pegot*, *V. pega* *Peguea*, *V. peguesa* (*PEC*) *Peguer*, *peguera*, *V. pega* *Peguesa*, *peguesca*, *V. pec* *Peguissaire*, *peguisser*, *peguissol*, *V. pega* *Pegull*, *V. peculiar* (*PEC*) *Pegulla*, *V. pec* i *peüllà* (*PEU*) *Pegullarar*, *V. pec* *Pegunta*, *peguntar*, *V. pega* *Pei*, *V. peix* *Peia*, *V. pella* *Peier*, *V. pella* i *paer* (*PAU*) *Peima*, *V. pegomàs* (*PAELLA*) *Peira*, *peirada*, *peirer*, *peirera*, *peireria*, *peiró*, *V. pedra* *Peirol*, *peirola*, *peiroleta*, *V. pedra* *Peirot*, *V. petricó* i *pedra* (l'acc. 'disgust' indocumentada, no en Lab. 1884-88) *Peirusa*, *V. pedra*

Peisances, deu ser manllevat d'una variant del francès antic *pesances*, oc. ant. *pezansas*, it. ant. *pesanze*, «chagrins, affliction, tristesse», fr. ant. *peise*, *poise*, f., «service annuel pour le repos de l'âme d'un mort» [c. 1240], fr. ant. *ço peise mei* 'em sap greu', *FEW* VIII, 193b4f.

Peita, *peitant*, *peitat*, *peiter*, *V. pau* *Peituga*, de l'arag. ant. *peituga* (=cast. *pechuga*)

PEIX, del ll. *PISCIS* id. □ 1.ª doc.: orígens.

«Si a les bèsties, aucells, *pexes*, qui no han rahó --- Déus dóna de què viven, injuriós seria Déus si no donava a --- aquel monestir ---», Lluïl (*Blanq.*, § 31, *NCl.* 1, 172.21). «Dementre que menjava, un os de *peys* en lo trangolador d'él s'entravessà, en tal manera que no lo-y poc hon trer en nenguna manera, ni él no poc trangolar, per la qual cosa en la miça nuyt él morí», *VidesR*, 28r1. El plural *pexes* figura també en les *VidesR*, 42r1. Sense entretenir-nos aquí en les petites qüestions de variants dialectals, fonètiques i morfològiques que es podrien comentar a propòsit d'aquest mot, remeto globalment al que en dic en *LleuresC*, pp. 250, 282 i 313 (§ 36); *VidesR*, vol. 1, 8, § 11a; i als detalls que ja en donen la *Gram.* de Fabra, de 1912, i els *DAG.* i *AlcM.* És dels pocs mots, on, a causa del contorn fonètic especial hi ha é tancada, de i, en tots els dialectes.

A les comarques del Ross. estricta avui es diu *péi*, però ja no a les altres comarques del domini dialectal que anomenem ross., no a la Cerdanya, ni al Vallespir etc., ni tampoc al Capcir ni zona conflentina pròxima: *üm péiṣ*, *akéllis péiṣis* Formiguera, *œm péṣ*, *akéllis péṣis*, i a forsi *péṣ* Puigbalador (1960). Diferenciant-se de la major part de les llengües germanes, és típic l'ús de *peix* com a col·lectiu en català, en italià o en romanès (en tipus fraseològics com *hi hem vist molt de peix* en contrast amb el fr. *bien des poissons*, cast. *muchos peces*), sobre això cf. M.-Lübke, *Roman. Gramm.* III, § 21, i vegeu els testimonis que n'aplega Ebeling (*Litbl.* XXIII, 129) en aqueixes llengües i ja en català antic (veg. aquí també els de Lluïl, d'Ausiàs i els docs. de 1310-15 que citem infra). Particularitat que s'estén a tot l'àmbit de la nostra, fins a Menorca («per allà només es pesca *péž* de fang», oposat a «peix de roca», Fornells, 1964) i fins a la ratlla Nord del Ross.: (pescant a l'encesa) «la barca grossa porta --- i la barca petita cerca el *péi*» Canet, «a l'Aude hi ha *fórsi péṣis*»